

Til lovforslag nr. L 187. Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 2. juni 1981*)

Forslag

til

Lov om anvendelse af Danmarks undergrund

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Ved loven tilstræbes en hensigtsmæssig anvendelse og udnyttelse af Danmarks undergrund og af dens naturforekomster.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på

- 1) forundersøgelse, efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden, som ikke har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932,
- 2) anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer og
- 3) videnskabelige undersøgelser af undergrunden af betydning for den under nr. 1 og 2 nævnte virksomhed.

Stk. 3. Loven gælder også på dansk kontinentalsokkelområde.

§ 2. De råstoffer, der er nævnt i § 1, tilhører den danske stat. Råstofferne kan kun udforskes og indvindes af andre efter tilladelse meddelt af energiministeren efter reglerne i denne lov. Virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kan kun finde sted efter tilladelse meddelt af energiministeren.

Kapitel 2

Forundersøgelse

§ 3. Energiministeren kan meddele tilladelse for et tidsrum af indtil 3 år til at foretage bestemte typer af forundersøgelser med henblik på efterforskning og indvinding af de af loven omfattede råstoffer eller med henblik på anvendelse af undergrunden til

lagring eller andre formål end indvinding. Tilladelsen skal angive de områder, den omfatter.

§ 4. Energiministeren kan for tilladelsen fastsætte vilkår, herunder om betaling af afgift og om rapportering om undersøgelsesens forløb og resultater.

Stk. 2. Energiministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for meddelelse af tilladelser.

Kapitel 3

Efterforskning og indvinding af råstoffer

§ 5. Energiministeren kan for et nærmere bestemt område på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse med eneret til efterforskning og indvinding af et eller flere råstoffer. Tilladelse kan meddeles særskilt for henholdsvis efterforskning og indvinding. I tilladelse til efterforskning kan der tillægges retighedshaveren fortrinsret til indvindingstilladelse.

Stk. 2. I en tilladelse til efterforskning kan der fastsættes bestemmelser om gradvis indskrænkning af området, der omfattes af tilladelsen, og om, hvilke arbejdsforpligtelser retighedshaveren skal opfylde.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte tilladelser kan kun meddeles til ansøgere, der skønnes at have fornøden sagkundskab og økonomisk baggrund, og som kan forventes at udøve virksomheden således, at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.

Energimin. j. nr. 1103-80

*) Se FT: 7938, 8779, 12078, 12514; A: 4459; B: 1125. Lov nr. 293 af 10. juni 1981.

§ 6. Tilladelser efter § 5 meddeles, efter at sagen har været forelagt folketingets energipolitiske udvalg.

Stk. 2. I et omfang, som energiministeren eller det pågældende udvalgs formand bestemmer, er udvalgets medlemmer og andre, der måtte være til stede under udvalgets forhandlinger, forpligtede til at bevare tavshed om, hvad de erfarer i udvalget i medfør af den i stk. 1 nævnte forelæggelse.

§ 7. Tilladelse efter § 5 meddeles for et tidsrum, der fastsættes under hensyn til arten af det eller de råstoffer, der er omfattet af tilladelsen. Tidsrummet kan ikke overstige 50 år.

§ 8. Det kan i en tilladelse efter § 5 fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

§ 9. Det fastsættes i en tilladelse efter § 5, hvilke afgifter rettighedshaveren skal betale til staten. Det kan herunder fastsættes, at der skal betales en løbende afgift beregnet på grundlag af størrelsen af området, der omfattes af tilladelsen (arealafgift), og en afgift beregnet på grundlag af mængden af indvundne råstoffer (produktionsafgift), ligesom der kan fastsættes vilkår om betaling af en andel til staten af det økonomiske udbytte af den af tilladelsen omfattede virksomhed.

§ 10. Efterforskning og indvinding skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde og således, at spild af råstoffer undgås. Forinden indvinding og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal en plan for virksomheden, herunder produktionens tilrettelæggelse samt anlæggene hertil (indvindingsforanstaltninger m. m.), være godkendt af energiministeren.

§ 11. Såfremt en forekomst strækker sig over flere rettighedshaveres område, skal rettighedshaverne samordne efterforskning og eventuel indvinding. Aftaler herom skal godkendes af energiministeren. Opnås der ikke i rimelig tid enighed om en samordning, kan energiministeren påbyde denne og fastsætte vilkår herfor.

Stk. 2. Strækker en forekomst sig ind på et andet lands højhedsområde, kan energiministeren, såfremt aftale om en samordning af efterforskning og indvinding indgås vedkommende land, påbyde, at rettighedshaveren til den danske del af forekomsten deltager i en sådan samordning, og fastsætte vilkår herfor.

Kapitel 4

Særlige bestemmelser om efterforskning og indvinding af kulbrinter

§ 12. Tilladelse efter § 5 til efterforskning og indvinding af kulbrinter meddeles som hovedregel efter offentlig indkaldelse af ansøgninger.

Stk. 2. Før indkaldelse af ansøgninger finder sted, forelægger energiministeren for folketingets energipolitiske udvalg en redegørelse for, hvilke områder der agtes udbudt, og de generelle vilkår, hvorunder tilladelser agtes meddelt.

Stk. 3. Energiministeren kan unnlade at meddele tilladelse på grundlag af de ansøgninger, der er indkommet efter en offentlig indkaldelse.

§ 13. For kulbrinter meddeles tilladelse efter § 5 til efterforskning og indvinding for et tidsrum af indtil 6 år, der, såfremt særlige omstændigheder foreligger, kan forlænges med henblik på efterforskning med indtil 2 år ad gangen. Den samlede efterforskningsperiode kan dog ikke overstige 10 år.

Stk. 2. Når de i en tilladelse efter stk. 1 fastsatte vilkår herfor er opfyldt, har rettighedshaveren ret til forlængelse af tilladelsen med henblik på indvinding. Energiministeren kan i særlige tilfælde forlænge tilladelsen, selv om vilkårene herfor ikke er opfyldt. Tilladelsen kan dog kun forlænges for de dele af området, der omfatter kommercielt indvindelige forekomster, som agtes indvundet, og højst for et tidsrum af 30 år. Energiministeren kan som vilkår for forlængelsen bestemme, at der inden en nærmere fastsat frist skal indsendes ansøgning om godkendelse i henhold til § 10.

Stk. 3. Når ressourcemæssige, økonomiske eller samfundsmæssige hensyn gør det påkrævet, kan energiministeren pålægge en rettighedshaver efter denne lov inden en nærmere fastsat frist at indsende en fyldestgøren-

de plan for indvindingsforanstaltninger m. m. efter § 10 for en forekomst, der må anses for kommercielt indvindelig. Energiministeren kan efter godkendelse af planen pålægge rettighedshaveren at iværksætte indvinding. Samtidig forlænges tilladelsen med henblik på indvinding for den del af området, der omfatter forekomsten, dog højst i 30 år.

Stk. 4. Det tidsrum for forlængelse med henblik på indvinding, der er fastsat i medfør af stk. 2 og stk. 3, kan forlænges, når særlige omstændigheder taler herfor.

§ 14. Ved godkendelse af indvindingsforanstaltninger m. m. efter § 10 fastsættes tidspunktet for indvindingens påbegyndelse således, at forekomsten på hensigtsmæssig måde vil kunne bidrage til Danmarks energiforsyning og sikre udnyttelsen af eksisterende eller planlagte behandlings- og transportsystemer.

§ 15. En godkendelse efter § 10 af indvinding af kulbrinter skal betinges af, at energiministeren for perioder af mindst 6 måneders varighed fastsætter den mængde, der må indvindes. Medmindre der er fremkommet nye oplysninger om forekomsten, skal ministeren lægge den i medfør af § 10 godkendte indvindingsplan til grund ved fastsættelsen af mængden.

Stk. 2. Såfremt hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig indvinding taler herfor eller tungtvejende samfundsmæssige hensyn nødvendiggør dette, kan energiministeren foretage ændringer af godkendte indvindingsplaner og regulere indvindingen.

§ 16. Hvor to eller flere kulbrinteforekomster ud fra ressourcemæssige, økonomiske eller samfundsmæssige hensyn bør udnyttes sammen, kan energiministeren efter forhandling med rettighedshaverne udstede påbud herom. Det kan herunder påbydes en rettighedshaver mod betaling at stille behandlings- og transportanlæg til rådighed for en sådan samordning. I mangel af enighed mellem rettighedshaverne om betalingen fastsættes den af energiministeren.

§ 17. Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved virksomhed, der er omfattet af denne lov, må kun finde sted med energiministerens tilladelse.

Stk. 2. En tilladelse kan meddeles på vilkår om linieføring, dimensioner, ejerforhold, ret for andre til at benytte rørledningen, betaling herfor, afgift til staten m. v.

Stk. 3. Stk. 1 og stk. 2 finder ikke anvendelse på lokale rørledninger, der indgår i anlæg, som anvendes ved indvinding fra et enkelt felt.

§ 18. Energiministeren kan træffe afgørelse om, at produktionsafgift fastsat i henhold til § 9, jfr. § 13, skal erlægges i form af indvundne kulbrinter. Afgørelsen har tidligst virkning 6 måneder efter, at meddelelse om afgørelsen er kommet frem til rettighedshaveren.

Kapitel 5

Køberet for staten til flydende kulbrinter

§ 19. Energiministeren kan træffe afgørelse om, at staten eller et af staten ejet selskab skal have ret til at købe indtil halvdelen af en rettighedshavers løbende produktion af flydende kulbrinter. Afgørelsen har tidligst virkning 6 måneder efter, at meddelelse om afgørelsen er kommet frem til sælger. Kulbrinterne skal leveres til en rimelig markedspris på det sted og tidspunkt, hvor levering sker, og i øvrigt på sædvanlige leveringsvilkår.

§ 20. Er der ikke senest 3 måneder efter, at meddelelse i henhold til § 19 er kommet frem til sælger, opnået enighed mellem køber og sælger om prisen eller beregningsgrundlaget for denne, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

Stk. 2. Parterne har ret til at forlange forhandling om ændring af prisen eller beregningsgrundlaget for denne hver 6. måned. Er der ikke senest 1 måned efter fremsættelsen af kravet opnået enighed mellem køber og sælger om prisændringen, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

Stk. 3. I tilfælde af uenighed mellem køber og sælger om de øvrige leveringsvilkår, herunder tid og sted for levering, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

§ 21. Olienævnet, der nedsættes af energiministeren, består af en formand og to andre medlemmer. Formanden udnævnes efter indstilling fra præsidenten for højesteret. De to

andre medlemmer skal have særligt kendskab til oliehandel. Medlemmerne og stedfortrædere for disse udnævnes for 4 år.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Energiministeren fastsætter de nærmere regler for nævnets virksomhed.

§ 22. Afgørelse om køb truffet i medfør af § 19 indskrænker ikke statens ret i medfør af anden lovgivning til at træffe bestemmelse om salg og levering af flydende kulbrinter.

Kapitel 6

Anden anvendelse

§ 23. Energiministeren kan meddele tilladelse til, at undergrunden anvendes til lagring eller andre formål end indvinding.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 meddeles efter, at sagen har været forelagt folketingets energipolitiske udvalg. § 6, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Energiministeren kan fastsætte bestemmelser om anvendelse som nævnt i stk. 1.

Kapitel 7

Videnskabelige undersøgelser

§ 24. Energiministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.

Kapitel 8

Tilsyn

§ 25. Energiministeren fører tilsyn med, at denne lov og regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes. Energiministeren kan meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Energiministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om udøvelsen af tilsynet.

Stk. 3. Rettighedshaverne betaler statens udgifter ved udøvelsen af det i stk. 1 nævnte tilsyn efter regler, der fastsættes af energiministeren.

§ 26. Rettighedshavere skal meddele alle oplysninger, som er fornødne for energiministerens tilsyn med deres virksomhed omfattet af denne lov. Energiministeren kan til gennemførelse af tilsynet pålægge en rettigheds-

haver at indsende prøver, rådata, bearbejdningsresultater, fortolkninger og vurderinger samt tekniske og økonomiske oplysninger.

Stk. 2. Oplysninger, som tilsynet modtager i henhold til stk. 1, er undergivet tavshedspligt efter § 152 og § 264 b i borgerlig straffelov.

§ 27. Tilsynsmyndighedens medarbejdere har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation, i det omfang det er påkrævet for, at de kan varetage deres hverv, adgang til alle dele af virksomheden.

Stk. 2. Det kan i en tilladelse efter § 5 bestemmes, at en repræsentant for tilsynet skal kunne overvære møder i rettighedshaveres besluttende organer.

Kapitel 9

Andre bestemmelser

§ 28. Arbejder, der udføres i forbindelse med virksomhed omfattet af denne lov, herunder boringer, nedsænkning af skakter og indsættelse af stoller, må kun iværksættes, såfremt energiministerens godkendelse af udstyr, program og udførelsesmåde er indhentet i hvert enkelt tilfælde.

§ 29. En tilladelse kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre energiministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.

Stk. 2. En tilladelse i henhold til denne lov er undtaget fra retsforfølgning.

§ 30. Energiministeren kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov

- 1) såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes,
- 2) såfremt der i en ansøgning om tilladelse er givet urigtige eller vildledende oplysninger,
- 3) såfremt rettighedshaveren anmelder betalingsstandsning eller erklæres konkurs.

Stk. 2. Kan forholdet afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse i henhold til stk. 1, nr. 1, først ske efter, at energiministeren har givet påbud om inden en nærmere fastsat frist at afhjælpes forholdet, og påbudet ikke er efterkommet.

§ 31. Det kan i en tilladelse fastsættes, at tvist mellem energiministeren og rettighedshaveren om, hvorvidt de i en tilladelse fastsatte vilkår er opfyldt, skal indbringes for en voldgiftsret, hvis afgørelse er endelig.

§ 32. Det skal i en tilladelse fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaverens forpligtelser består efter udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse af en tilladelse. Det kan endvidere bestemmes, at energiministeren, hvis en arbejdsforpligtelse eller andre forpligtelser ikke er opfyldt, kan kræve, at rettighedshaveren helt eller delvis indbetaler det beløb, som opfyldelsen af forpligtelserne ville have kostet.

§ 33. I tilladelser efter denne lov fastsættes der nærmere bestemmelser om, hvorledes der ved tilladelsens udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse skal forholdes med anlæg, der er etableret af rettighedshaveren.

§ 34. Danmarks Geologiske Undersøgelse og energistyrelsen samler alle foreliggende oplysninger om Danmarks undergrund. Med henblik herpå skal prøver og andre oplysninger om undergrunden, der tilvejebringes under udøvelsen af virksomhed omfattet af denne lov, indsendes efter regler fastsat af energiministeren.

Stk. 2. Der kan i tilladelser efter denne lov fastsættes regler om fortrolighed med hensyn til de i stk. 1 nævnte indberetninger.

§ 35. En rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.

Stk. 2. Har skadelidte ved fortsæt eller grov uagtsomhed medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

§ 36. Energiministeren kan i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Stk. 2. Ekspropriation i henhold til stk. 1 finder sted efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven om-

fattede foranstaltninger kan energiministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selv om det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.

§ 37. Energiministeren kan bemyndige energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt energiministeren.

Kapitel 10

Straffe- og ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 38. Med bøde eller hæfte straffes den

- 1) som udøver virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, og § 17 uden tilladelse fra energiministeren,
- 2) som overtræder § 26, stk. 1, eller undlader at indsende prøver og andre oplysninger efter § 34,
- 3) som tilsidesætter påbud meddelt i henhold til loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 39. Afgifter og gebyrer i henhold til denne lov er tillagt udpantningsret.

§ 40. Loven træder i kraft den 1. juli 1981.

Stk. 2. Bevillinger og tilladelser, der er meddelt efter lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund, med tilhørende overenskomster og aftaler opretholdes med de ændringer, der følger af denne lov. Bestemmelserne i §§ 19-22 finder dog ikke anvendelse på disse bevillinger m. v. § 13 i eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund ændres ikke ved § 29. For oplysninger, der indsendes i henhold til § 34, stk. 1, finder de i bevillingerne m. v. fastsatte regler om fortrolighed fortsat anvendelse. Energiministerens afgørelser om fastsættelse af

indvindingstidspunkter efter § 14, jfr. § 10, og om ændringer af godkendte indvindingsplaner og regulering af indvinding efter § 15, stk. 2, kan for så vidt angår virksomhed, der udøves i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund med tilhørende protokoller og aftaler, af bevillingshaverne indbringes for det voldgiftsnævn, der er omhandlet i § 14, stk. 2, i bevillingen, jfr. bekendtgørelse nr. 372 af 7. november 1963, med senere aftalte ændringer.

§ 41. Lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efter-

forskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund ophæves.

§ 42. Bevillinger og tilladelser m. v., der er meddelt efter lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund, kan tilbagekaldes efter reglerne i § 30, såfremt de i bevillingen eller tilladelsen med tilhørende overenskomster og aftaler fastsatte bestemmelser eller i medfør heraf fastsatte vilkår eller påbud ikke overholdes.

§ 43. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne.

EBBA STRANGE

/Arentoft